

V letu 1954 so Belokranjskemu muzeju obljubljeni v metliškem gradu prvi definitivni prostori, v katerih se bo lahko razmahnila tudi etnografska zbirka, saj je za muzej v prvem nadstropju namenjenih čez 20 večjih in manjših sob. Šele v novih prostorih bo možno ob izbranem razstavnem gradivu in s primernimi ponazorili prikazati življenje in delo ljudi med Gorjanci in Kolpo, ki v mnogočem še dandanes, zlasti v svojih običajih, še vedno žive svoje prvinsko življenje, ki je vredno, da ga ohranimo potomcem.

USTANOVITEV DRUŠTVA GLASBENIH FOLKLORISTOV JUGOSLAVIJE

Radoslav Hrovatin

Ob priliki mednarodne konference in festivala jugoslovanske folklore v Opatiji leta 1951 so naši glasbeni folkloristi zasnovali tesnejše medsebojno spoznavanje in sodelovanje. Že naslednje leto so se na pobudo Jugoslovanske nacionalne komisije za UNESCO sešli 1. julija 1952 v Beogradu nekateri jugoslovanski člani Mednarodnega sveta za glasbeno folkloro (IFMC) in ustanovili Jugoslovanski nacionalni komite za glasbeno folkloro IFMC s sedežem v Beogradu. Težišče dela tega komiteja je predvsem povezovanje z inozemstvom in mednarodno sodelovanje. Vendar je ta ožji krog izbranih glasbenikov spoznal, da bo mogel svojo vlogo uspešno opravljati le na osnovi dobrih stikov z domačimi folkloristi vseh stopenj. Za povezovanje z njimi pa je bil potreben širši okvir kot je sam komite. Zato je bilo sklenjeno ustanoviti potrebno organizacijo. To se je zgodilo po zaključku festivala hrvatskih narodnih pesmi in plesov v Puli. Tedaj je Jugoslovanski nacionalni komite IFMC pripravil konferenco folkloristov iz vrst glasbenikov in koreografov v dneh 25. in 26. avgusta 1952. Konferenca je obsegala delovni del z referati in diskusijami z raznih področij glasbene folkloristike: 1. Oblike dela na terenu (D. Dević, Beograd), 2. Problem pouka glasbene folklore na srednjih glasbenih šolah (M. A. Vasiljević, Beograd), 3. Avtorskoppravna zaščita melografskega dela (dr. V. Žganec, Zagreb), 4. Leksikografiranje narodnih melodij (dr. R. Hrovatin, Ljubljana), 5. Radijske emisije narodne muzike (Đ. Karaklajić, Beograd) in 6. Teoretsko-metodološke osnove glasbene folkloristike (I. Kirigin, Zagreb) ter organizacijski del, v katerega je uvedel referat »O potrebi in pomenu ustanovitve društva glasbenih folkloristov Jugoslavije« (Z. Palčok, Zagreb). Sledila mu je po raznih nasprotujočih si predlogih in ostrih diskusijah ustanovitev Društva glasbenih folkloristov Jugoslavije. Čeprav so bila že tedaj prerešetana in sprejeta društvena pravila, so še nekaj časa trajala medrepubliška posvetoovanja prizadetih društev glasbenikov, tako da je oblast objavila potrditev društvenih pravil šele v oktobru 1953, s čimer so bile podane pravne osnove za delo organizacije.

Društvena pravila dajejo naslednji delovni okvir: Osnovni nameni društva so »organiziranje in podpiranje vsakovrstne znanstvene, umetniške in propagandne dejavnosti na področju glasbene in plesne folklore...« To delovanje je treba razumeti tako, da društvo seveda ne organizira znanstvenega dela neposredno, saj je to prvenstveno naloga državnih ustanov. Društvo predvsem

posreduje znanstvene izsledke med znanstveniki samimi, zlasti pa posreduje vse izsledke folkloristom vseh vrst, ki se novih dognanj poslužujejo pri svojem ustvarjalnem, poustvarjalnem in propagandnem delu. Naloga društva je torej predvsem, dvigati strokovno znanje vseh folkloristov in nasploh prispevati k obči izobrazbi na področju folkloristike. Druga naloga je s prvo najtesneje zvezana v tem, da je treba folkloristiko otresti vseh idealističnih predsodkov glede preteklosti, kakor tudi vseh sodobnih površnosti vulgariziranja in ji dati vse široke in poglobljene možnosti spoznavanja ter uporabljanja. Ustvariti je treba zavest, da ljudska kultura ni zgolj neka modna interesantnost, temveč nujna stalna sestavina vsake obče človeške kulture, ki nas neprestano obdaja v vsakdanji praksi na najraznovrstnejših področjih. Tretja naloga pa je nuditi folkloristom stanovsko zaščito, da si zagotovijo gmotne vire in primerne delovne pogoje za svoje delovanje.

V nazivu organizacije so sicer imenovani samo glasbeniki, vendar pa se ustanovitelji zavedajo, da je v življenju ljudstva glasba tesno povezana z drugimi oblikami človeškega kulturnega izražanja in da se glasbeni problemi morejo primerno razložiti le s sodelovanjem drugih strok. Zato pravila omogočajo včlanjenje zastopnikom vseh strok etnografije, ki hočejo z glasbeniki sodelovati. Doslej so se že priključili koreografi, kar pravila tudi upoštevajo. Ob nadaljnji razširitvi sodelavcev iz sorodnih strok se bodo seveda pravila ustrezno modificirala.

Organizacija enotno zajema folkloriste z območja vse FLRJ in jih združuje v vsedržavno zvezo (savez), vendar pa dopušča in priporoča samostojne sekcije po federalnih enotah, ki nekako predočujejo republiška društva folkloristov. Tako obstoji tudi Sekcija LRS Društva glasbenih folkloristov Jugoslavije.